

Olga Tokarczuk (suom Tapani Kärkkäinen): Anna In, maailman hautakammioissa

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Olga Tokarczuk (suom Tapani Kärkkäinen): Anna In, maailman hautakammioissa
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/olga-tokarczuk-anna-in-maailman-hautakammioissa/>)

Olga Tokarczuk (suom Tapani Kärkkäinen): Anna In, maailman hautakammioissa

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI

Jumalatar Anna In haluaa lähteä kesken kaiken manalaan:

”Lähdimme kesken juhla valmistelujen, jätimme vuoreksi kootun jauhokasan ja kaksi keltuaissilmää. Pari pyöräytystä kädellä, niin taikina olisi ollut alustettu. Jätimmme vuoteelle heitetyt juhla vaatteet,

pyhämekot, auki kierretyn huulipunapuikon, puuteriin upotetun huiskun. ” (s.10)

Kesken jäi elokuva, laskut jäi maksamatta. Teekupillinen jäi jäähtymään, kun Inanna eli Anna In kuulostelee jotain, ja päättää lähteä manalaa hallitsevan kaksoissiskonsa luo.

Olga Tokarczuk kertoo muinaisten Sumerien jumalattaren Anna In laskeutumisesta manan majoille – kuolemasta ja jälleensyntymisestä. Tämä, ehkä vanhin manala -myytti on ajoitettu noin 4000 vuoden taakse menneistyteen, se löytyi nuolenpääkirjoituksella ikuistettuna savitauluihin. Tokarczuk kertoo sen nykymaailman kielellä, mutta ei sijoita sitä nykyaikaan – hän luo punosta, jossa Sumerien aika ja nykyisyys, sekä fantasia liittyvät yhteen.

Anna In omaa fantasiahahmon piirteitä, letitettyine hiuksineen, tatuointeineen ja koruineen. Samalla kyse lienee sumeri-jumalattaren asusta. Kaikki tämä luo päähenkilön hahmoon ikaikaisuutta.

Vaikuttavinta romaanissa on kerronnan luoma ajattomuus. Kuten Tokarczuk kirjoittaa jälkisanoissaan:

”otin käyttöön *illo temporen* ikivanhan olemassaolon ajan, jossa asiat tapahtuvat silloin, nyt ja aina. Tai kuten kertoja toteaa ”Kielessä, jolla kirjoitan menneisyys ja tulevaisuus eroavat toisistaan vain yhden vokaalin verran.” (s.8)

Tämä kieli on Tokarczukin käyttämä puolan kieli, jossa menneisyys on *przeszlosc* ja tulevaisuus on *pryszlosk*. Taitavasti puolaa suomentava Tapani Kärkkäinen luonut monipuolisella preesensin käytöllä ajattomana vellovan nykyisyyden. Kärkkäinen on se, joka kääntää Tokarczukia Otavalle ja nyt myös Säröttärelle.

Koska manalassa käynnistä ja mahdottomassa onnistumisesta on kerrottu jo niin monta versiota, ja koska Tokarczuk seuraa tarkasti Anna In manalassa -myyttiä, on vaara että lukija pitkästyy. Tarinan tekee lumoavaksi sen kertoja, yksi ja monta, tätä ääntä voisi kutsua ”tunnemyrskyksi”.

Palvelijatar, joka kuvaa Anna In vaiheita välittää pelkoa ja huolta, miltä tuntuu menettää kuolemalle rakastettu, omainen tai läheinen ystävä. Tämä kertoja vastustaa joka solullaan sitä, mitä väistämättä tapahtuu – eli Annan kuolema. Koska palvelija ei voi vastustaa emäntäänsä, hänen on toimittava omista tunteistaan huolimatta – näin hänen kerrontansa on soinniltaan traagista.

Manalan valtijattaren palvelija on toinen kertoja. Hänen tunteitaan sävyttää katkeruus ja kiintymys emäntäänsä, hellyys jota hän ei ole voinut koskaan osoittaa. Tämä näkyy siitä, miten mustasukkanen hän on kärpäsilte, jotka keräytyvät valtijattaren kasvoille.

Tämö manalan sisko nauttii ja saa lohtua kärpäsisistä, sillä kukaan hänen monista rakastajistaan ei ole kosketellut häntä. Eikä palvelijatar ole voinut. Vaan nyt kärpäset koskettelevat emäntää ja helpottavat hänen kärsimystään:

”Helpottavat? Miten? Johtuisiko se niiden pikku jalkojen kosketuksesta hänen kaulallaan, silmäluomillaan? Rauhoittavasta surinasta? Ei tuottanut helpotusta minun leyhyttelyni, minun huolenpiti., vaan siinä hän kiittelee kärpäsiä. Niitä kävelee hänen kasvoillaan, ne juiovat lämpöisiä kyyneklaihia hänen silmäkumistaan, kisailevat hänen hiuksissaan. Liikkuvina mustina luomina koristavat hänen kasvojaan” (95)

Toisto on keskeistä kautta romaanin, varsinkin emotionaalisissa kohdissa, kerronnan etenemisen korvaa tunnetta vahvistava toisto. Kärpäsiä kuvataan lähes kolmen sivun verran, toisto sitoo lukijan huomion pitkäksi aikaa kärpäsiin. Toisto on keskeistä myös myyttisissä lauluissa. Mutta proosassa toisto on erilaista kuin laulun kertosäkeet, Tokarczukin toistokeino on samaa asian kuvaaminen monin eri tavoin.

Hän käyttää myyttien tavoin myös epiteettejä, joista tunnistaa kertojat. Manalan emännän kertoja liittyy puheeseensa epiteetin: ”olen vain kasa villapaidan koossa pitämiä luita”. Anna In palvelija puolestaan mainitsee aina että ”minä, jokainen, joka kerron.” Hän on yleinen ääni, kuin tunnemyrskyinen kuoro kreikkalaisessa tragediassa.

Romaanin miljöönä on Sumerien perustama maailman ensimmäinen suurkaupunki. Samalla se on viimeinen: se on metropoli, jossa ei ole muuta luontoa kuin pilvenpiirtäjien välissä kelluvat puutarhat. Kaupunkia palvelevana kertojana on riksakuski, kyborgi, jossa ihmiseen on istutettu kärryt. Hän tuntee kaupungin, elää sen tunnelmia, vuodenaikojen maanis-depressiivisyys, varsinkin sitten kun manalasta on päässyt vallalle lama, talvi ja depressio.

Vain yhdessä kohtaa tarinasta katoaa jännite. Palvelija tekee kaikkensa saadakseen Anna In pois manalasta. Myytille tyypilliseen tapaan hän toistaa avunpyyntönsä vuorollaan jokaiselle Anna In isälle. Anna In isistä koostuu tämän mehiläisvaltion operatiivinen johto. On kuitenkin tylsää lukea, kuinka jokainen isä kieltäytyy lähes samalla tavalla. Se kuuluu ehkä myyttiin, mutta ei toimi proosassa.

Samankaltaisesta asetelmasta kehitellään myöhemmin kiihkeä ja onnistunut versio. Nyt Anna In on saatu vapaaksi, mutta sisko manalasta vaatii vastaavaa tilalle. Hän on lähettänyt kaupunkiin demonien joukko, he vainoavat ja jahtaavat kaikkia kaupungin isiä. Tosipaikan tullen jokainen heistä kehittää nerokkaita keinoja välttääkseen ansan. Kun demonit löytävät puutarhuri isän, jonka he vievät malaan, tämä on pukeutunut naiseksi, slummissa piileskeleväksi prostituoiduksi.

Ei ole sattuma, että juuri puutarhuri viedään manalaan. Tältä osin Tokarczuk mukailee kreikkalaista viljan myyttiä, jossa Inannan tapainen viljan jumalatar Demeter menee haadekseen hakemaan pois tyttärtään Persephonea.

Miten kasvullisuuden myytti sopii suurkaupunkiin jossa ei edes ole maaperää ? Maanpinta on jäänyt lukemattomien kerrostalojen alle, pohjalle, manalan rajakohdaksi. Tokarczuk kommentoi jälkisanoinaan, että Anna In kaipuu manalaan kaksoissisarensa luo pysyköön selilttämättömänä. Miksi elämää synnyttävä ja sitä juhliiva jumalatar haluaa ajoittain palata maahan, maan sisään ?

Olga Tokarczuk: *Anna In, maailman hautakammioissa.* Suom Tapani Kärkkäinen, Särötär 2024.

Risto Niemi-Pynttari on kirjoittamisen dosentti Jyväskylän yliopistosta.

[« Previous:](#)[Next:»](#)

Deborah Levy (suom Sari Karhulahti): Mies joka näki kaiken (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/deborah-levy-mies-joka-naki-kaiken/>) Alain Claude Sulzer (suom Olli Sarrivaara): Kaksoiselämää (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/alain-claude-sulzer-kaksoiselamaa/>)

admin

1 kommentti

()

Petri Stenman

Kirjoitettupm/31 - pm/31

Päähenkilön nimen perusmuoto on Anna In. Sen gnetiivi on Annan Inin.

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
